

Οι αγιογράφοι αδελφοί Λέπουρα· ο Βασίλειος (μετέπειτα μοναχός Ραφαήλ) και ο Νικάγγελος

/ [Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#)

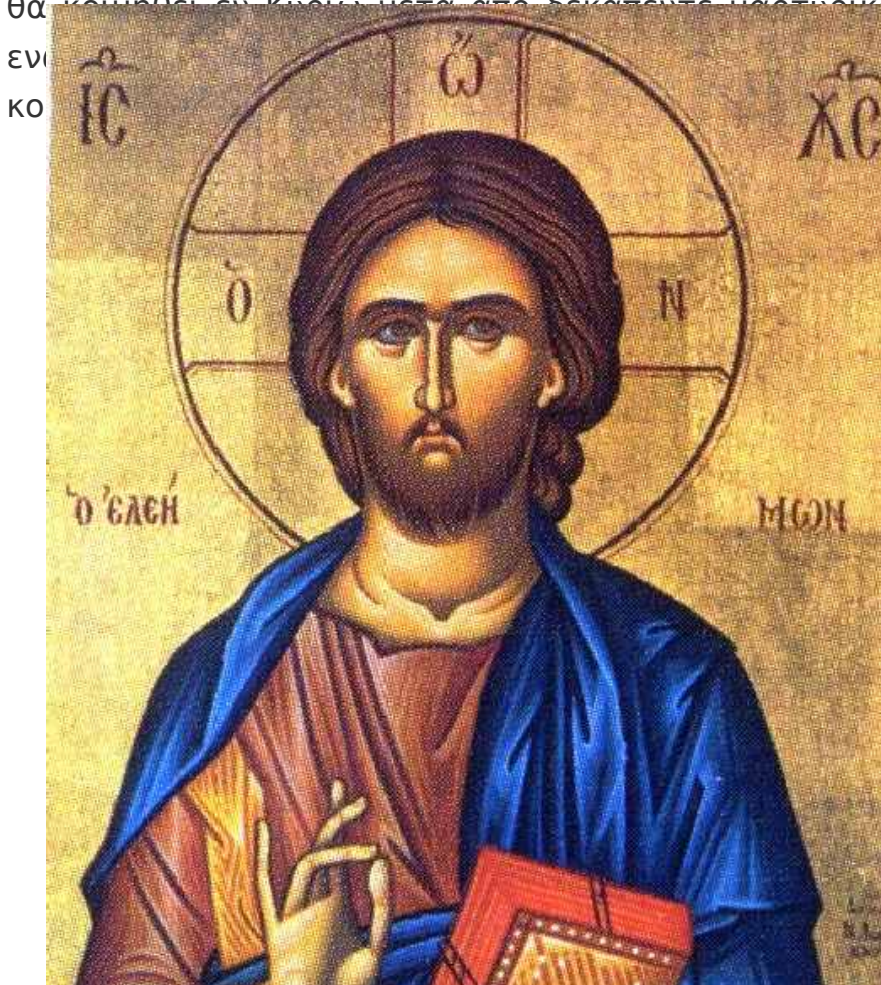
Πως μπορείς να μιλήσεις για δύο εκκλησιαστικές προσωπικότητες τόσο σημαντικές και συγχρόνως τόσο αγνοημένες από τον ιστορικό τους περίγυρο;

Όσες πληροφορίες κι αν πάρεις από τους οικείους, από τους φίλους, από τους μαθητές, από τους πνευματικούς πατέρες που τους έζησαν θα είναι ένα μικρό, προσωπικό βίωμα του καθενός από τα πρόσωπα αυτά και θ' αντιστοιχεί σε μία πτυχή, σ' ένα συμβεβηκός της ζωής και της προσωπικότητάς τους.

Πολύ περισσότερο, πως μπορεί να μιλήσει ο καθένας μας για τις προσωπικότητες αυτές, όταν για εμάς μία κίνηση του χεριού μας γίνεται τόσο εύκολα χωρίς να το σκεφτούμε, ενώ για κάποιους άλλους μπορεί να είναι ένας τιτάνιος αγώνας, μία επίπονη προσπάθεια ν' απλώσουν το χέρι και να πάρουν ένα αντικείμενο.

Ο λόγος αφορά στους δύο αδελφούς αγιογράφους: στον Βασίλειο και στο Νικάγγελο Λέπουρα.

Η καταγωγή των γονέων τους ήταν από τη νήσο Κέα. Ο Βασίλειος γεννήθηκε το 1930 και ο Νικάγγελος το 1932. Πρώτα ο Βασίλειος και στην συνέχεια ο αδελφός του δοκιμάστηκαν από την παιδική τους ηλικία με ασθένεια των μυών που τους οδήγησε συν τω χρόνω στην ακινησία. (Ο πρώτος θα δοκιμαστεί σκληρότερα και θα κοιμηθεί εν Κνωί, μετά από δεκαπέντε μαρτυρικά χρόνια τον Μάϊο του 1999, ενώ ο Νικάγγελος θα κοιμηθεί στο σπίτι του έσπασε το πόδι του, θα

δεν υπήρξε άκαρπη για τους δύο αδελφούς. Ο Βασίλειος εγκατέλειψε από μικρός το σχολείο και αφοσιώθηκε στο σχολείο της πίστης. Αγάπησε με πάθος τους αγίους κι άρχισε να συλλέγει βίους και ακολουθίες τους από κάθε δυνατή πηγή. Σαν το διψασμένο ελάφι ξεδιψούσε από τα νάματα της πίστης των μαρτύρων, των οσίων, των ομολογητών, των ασκητών.

Μελετώντας τους βίους και κοιτάζοντας τις εικόνες τους άρχισε δειλά να σκιτσάρει τα άγια πρόσωπά τους. Να δημιουργεί μια εικονογραφική σχέση μαζί τους και να συνομιλεί. Αυτά τα σχέδια και τις πρωτόλειες εικόνες είδε ο αείμνηστος Κωνσταντίνος Ξυνόπουλος, ο μαθητής του Κόντογλου και καθηγητής στη συνέχεια της τεχνικής της αγιογραφίας στη Σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας και αποφάσισε να τις δείξει στον δάσκαλό του. Με τις υποδείξεις του Κόντογλου ο νεαρός Βασίλειος άρχισε να αγιογραφεί. Νυχθημερόν είχε το αναλόγιο μπροστά του ανοιχτό σε κάποια ακολουθία αγίου. Μοναδική τροφή της ψυχής του οι βίοι των αγίων και των οφθαλμών του τα αγιασμένα τους πρόσωπα.

Πως ήταν δυνατόν το θεοφιλές πάθος του Βασιλείου ν' αφήσει αδιάφορη την ψυχή του συμπάσχοντος αδελφού του; Λίγο αργότερα θα μνηθεί και ο Νικάγγελος στην ιερή τέχνη της αγιογραφίας, αφού ολοκληρώσει τις εγκύκλιες σπουδές του. Πάνω στα τραπέζια των δύο αδελφών θα στρώνεται στο εξής καθημερινό συμπόσιο με προσκαλεσμένους, πατριάρχες, αρχιεπισκόπους, ιερείς, μοναχούς, στρατιωτικούς αλ... σίου ο Σωτήρας Χριστός, ο Φε... Θετόκος.

τους γίνεται θρόνος αναγωγής της ψυχής τους προς τον Θεό· οδός ταχείας συνάντησης του νου και της καρδιάς τους με τους αγίους. Η τέχνη τους κοινή όχι όμως και ο χαρακτήρας τους. Ο Βασίλειος, όπως αντανakλάται και μέσα από τις εικόνες του, είναι πιο σταθερός και αμετακίνητος στον πόθο της καρδιάς του. Κάθε λόγος του και σκέψη του έχει απόλυτη αναφορά στο πρόσωπο των αγίων. Έξω από το αγιολογικό πλαίσιο όλα χάνουν την αυθεντικότητά τους και το ενδιαφέρον για εκείνον. Αντίθετα ο Νικάγγελος δεν έχει ως αποκλειστικό ενδιαφέρον μόνο την αγιολογία• ενδιαφέρεται και για την κοινωνική ζωή, για τα εκκλησιαστικά ζητήματα και ιδιαίτερα το πρόβλημα του παλαιού ημερολογίου που ταλαιπωρούσε την Εκκλησία στα χρόνια του 1950. Οι φωτεινές εικόνες του αντανakλούν αυτή την συγκρατημένη εξωστρέφεια χωρίς όμως να χάνουν τίποτα από το λιτό, αγιοπνευματικό τους βάθος. Οι εικόνες του Βασιλείου αντίστοιχα σου επιβάλλονται με την πνευματική τους δύναμη, τη λιτή αυστηρότητα αλλά συγχρόνως και τη μυστική ζωή τους.

Οι αδελφοί Λέπουρα μετέδιδαν τον πλούτο της καρδιάς τους σε όσους τους πλησίαζαν. Άδειαζαν ανιδιοτελώς το υπερπλήρες δοχείο της ψυχής τους προς όλους όσους πήγαιναν με άδεια ψυχή που ζητούσε να γεμίσει από τη χάρη της αγιογραφίας. Κι ήταν πολλοί εκείνοι που σύχναζαν στους αδελφούς Λέπουρα και τους αποκαλούσαν στη συνέχεια «δασκάλους». Ο ορθόδοξος αγιογράφος δεν κρύβει τη δουλειά του, δεν θεωρεί πως κατέχει μυστικά μιας ατομικά δικής του τέχνης, αλλά ζητά να την κοινωνήσει με όλους τους αδελφούς του. Η εικόνα δεν είναι για εκείνον ένα μέσον καταξίωσης, αλλά μία ομολογία πίστης. Πρώτοι απ' όλους οι Λέπουρα στην εποχή τους τύπωσαν εικόνες τους στη Βοστώνη, το 1968 προσφέροντας πρότυπα ορθόδοξης εικονογραφίας. Μεταδίδουν κάθε τι σχετικά με την τέχνη τους σε πολλούς που έρχονται και μαθητεύουν κοντά τους. Αντίθετα, οι πολλοί που ευεργετήθηκαν από τους αδελφούς Λέπουρα δεν τους αφιέρωσαν, ως δείγμα ευγνωμοσύνης ούτε ένα μικρό άρθρο για την τέχνη τους. Κι ως έγγραφαν σε περιοδικά και βιβλία τις εικονολογικές τους θεωρίες.

Ο Βασίλειος και ο Νικάγγελος Λέπουρας μέσα από τη ζωή και το έργο τους μας διδάσκουν το ήθος του αγιογράφου, τον τρόπο διά του οποίου διαμορφώνεται ο αυθεντικός τεχνίτης της Εκκλησίας. Η τέχνη τους απαιτεί πνευματικά κριτήρια για να «διαβαστεί» κι όχι αισθητικά ή καλλιτεχνικά, όπως της σύγχρονης, «αγιογραφικής» μας «ανανέωσης». Τα κριτήρια αυτά διαμορφώνονται μέσα στην προσευχή, όπου η ψυχή έρχεται σε κοινωνία με τους αγίους και ενώνεται εν Αγίω Πνεύματι μαζί τους.

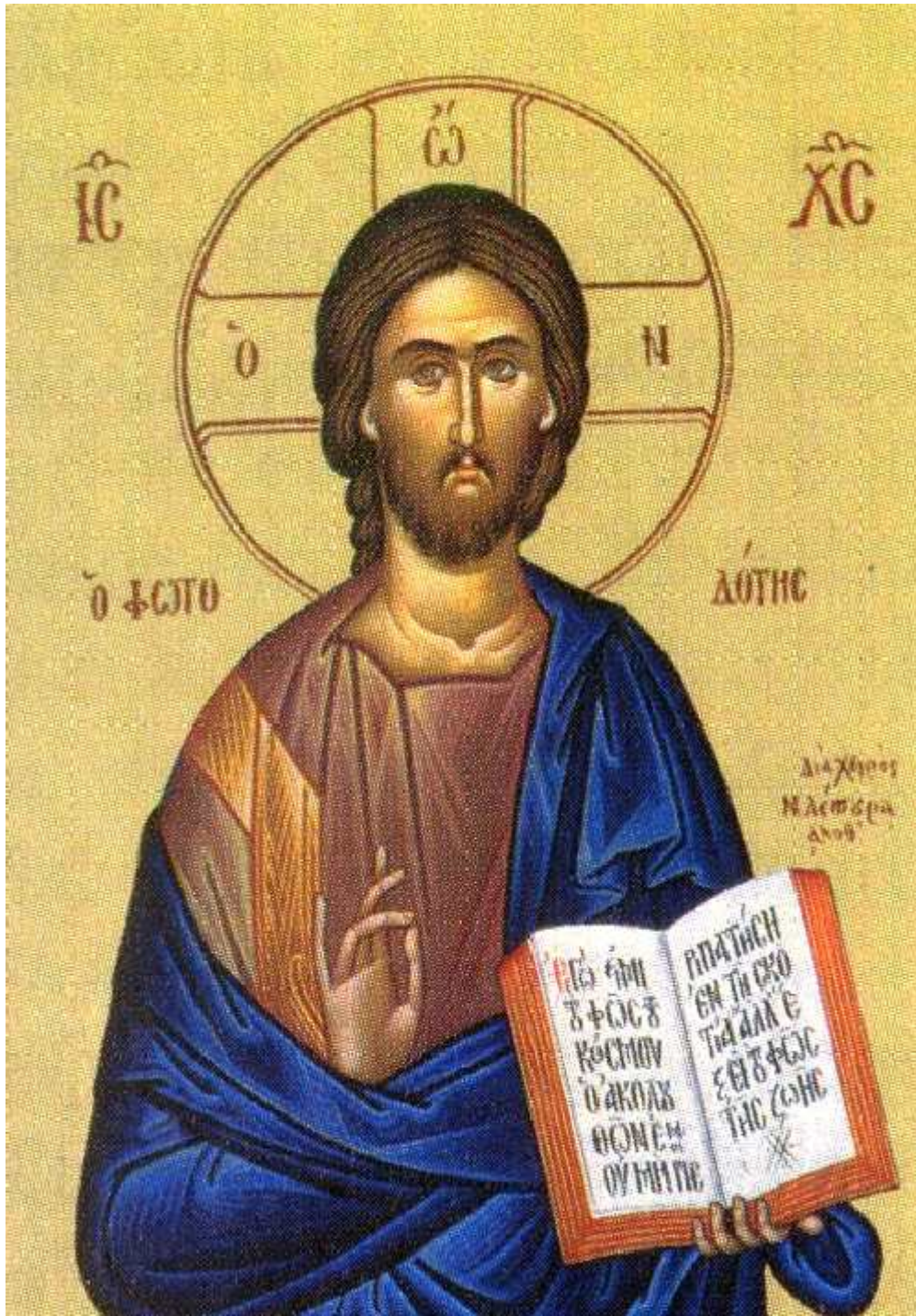

Η εικόνα οφείλει να βοηθά το έργο της προσευχής κι όχι να το διασπά, γιατί «η εικόνα είναι ένα λειτουργικό σκεύος μέσα στο οποίο αναπαύεται η Θεία Χάρις και συμμετέχει ολόκληρο στη λειτουργία.»**[1]** Και είναι αλήθεια, πως η διαυγής τέχνη των αδελφών Λέπουρα, παραμένει σταθερή και ακλόνητη στην πατροπαράδοτη αυτή πίστη. Ας είναι ελαφρύ το χώμα που τους σκεπάζει.

1. Η εικόνα στο φως της Ορθόδοξης ερμηνείας, Ανάλεκτα Λεωνίδα Ουάπένσκυ, έκδ. Νεκτ. Παναγόπουλος, σ.27.

Πηγή: Περιοδικό «Ερώ», Κέντρο Ενότητας και Μελέτης-Προβολής των Αξιών μας, τεύχος 9ο, Ιανουάριος-Μάρτιος 2012, Θεσσαλονίκη.